

SON DEĞİŞİKLİKLER IŞIĞINDA ULUSLARARASI E-TİCARET SİTELERİNDEN YAPILAN ALİŞVERİŞLERDE GÜMRÜK MEVZUATI AÇISINDAN DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Giriş

Gümrük mevzuatı ve uygulamaları, yasadışı ticaretin ve terörün finansmanının engellenmesi ile hem ulusal güvenliği sağlama hem de ekonomik düzenlemeleri sağlama açısından kritik öneme sahiptir. Gümrük işlemleri ile birlikte, ülkeler yasadışı ticareti engeller, kaçakçılıkla mücadele eder ve de yerli sanayii koruma altına alabilirler.

Günümüz dünyasında uluslararası ticaretin hızla artmasına paralel olarak bireysel alışverişin de hızlı bir şekilde artmasıyla, posta ve hızlı kargo taşımacılığı da eskiye nazaran çok daha önemli hale gelmiştir. Özellikle 2020'nin başından itibaren tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgını internet üzerinden yapılan alışverişin hızla artmasına katkı sağlamıştır. Artık bir cep telefonu ile bile dünyanın istediğimiz noktasından birkaç tuşa basmak suretiyle istediğimiz ürünü sipariş edebilir duruma gelmiş bulunmaktayız.

Uluslararası bireysel alışverişin çok kolay hale gelmesiyle birlikte hem toplam tutarın hem de ürün miktarının hızlı bir artış göstermiş olması sonrasında, özellikle iç pazarda hem yerli üreticileri korumak hem de tüketicilerin güvenlik ve sağlık yönünden zarar görmelerinin önüne geçebilmek amacıyla ülkeler bir dizi tedbir alır hale gelmiştir.

Bundan on-onbeş yıl öncesinde 150 Avroya kadar ticari miktar ve mahiyette olmayan kişisel kullanıma mahsus eşyaların posta ve hızlı kargo yoluyla ülkemize getirilmesi vergiden muaf iken, söz konusu vergi muafiyeti zaman içerisinde düşürülerek tamamen kaldırılmış, bununla da yetinilmeyerek 1500 Avroya kadar olan gönderiler için uygulanan basitleştirilmiş gümrük işlemleri önce 150 Avro, sonrasında da istisnai bazı eşyalar hariç olmak üzere 21.08.2024 tarihi itibarıyla 30 Avro ile sınırlandırılmıştır.

Bu yazımızda son değişiklikler ışığında kişisel eşyanın posta veya hızlı kargo yoluyla yurda getirilmesinde dikkat edilmesi gereken hususlar ile izlenecek prosedürlere değinilmiştir.

Posta ve Hızlı Kargo Taşımacılığı

Posta taşımacılığı, genellikle mektuplar, belgeler ve küçük paketlerin ulusal ve uluslararası düzeyde taşınmasını ifade eder. Hızlı kargo taşımacılığı ise; büyük ve acil teslimat gerektiren gönderilerin taşınmasını sağlar. Bu hizmet genellikle özel kargo şirketleri tarafından sunulur ve hızlı olması ve sebebiyle genellikle hava yolları kullanılarak gerçekleştirilir. Hızlı kargo, uluslararası e-ticaret siteleri yanında taşıma maliyetlerinin yüksekliği de göz önüne alındığında genellikle gönderiye acil ihtiyaç duyan kişiler ile ağırlıkça düşük ancak kıymet olarak yüksek eşyaların taşınmasında tercih edilmektedir.

Posta ve Hızlı Kargo Taşımacılığında Gümrük Vergileri Muafiyetine İlişkin Gümrük Mevzuatı

07.10.2009 günlü, 27369 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2009/15481 sayılı 4458 Sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Bakanlar Kurulu Kararının 45. Maddesine göre; Türkiye Gümrük Bölgesindeki bir kişiye posta ya da hızlı kargo taşımacılığı yoluyla gelen, bedeli gönderi başına toplam 150 Avroyu geçmeyen kişisel kullanıma mahsus kitap veya benzeri basılı yayına muafiyet

tanınmaktadır.

Diğer taraftan söz konusu Bakanlar Kurulu Kararının 06.08.2024 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanıp 21.08.2024 tarihinde yürürlüğe giren değişikle 62. maddesi gereğince posta veya hızlı kargo taşımacılığı yoluyla bir gerçek kişiye gelen ve ticari miktar ve mahiyet arz etmeyen, kıymeti 30 Avroyu geçmeyen eşya ile kıymeti 1500 Avroyu geçmeyen ilaç cinsi eşyanın değeri üzerinden; Avrupa Birliği ülkelerinden doğrudan gelmesi halinde % 30, diğer ülkelerden gelmesi halinde % 60, ve ayrıca 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (IV) sayılı listede yer alan eşya olması durumunda bu oranlara ilave % 20, oranında tek ve maktu bir vergi tahsil edilmektedir.

Gelen gönderinin kıymetinin 0-30 Avro arasında olması halinde tahsil edilecek tek ve maktu vergiye ilişkin olarak posta idaresi ve hızlı kargo firmaları alıcıya bilgi vermekte olup vergilerin ödeneceğinin alıcı tarafından kabul edilmesi halinde gönderi alıcının kapısında teslim edilirken vergi tahsil edilmektedir. Bazı yurtdışı alışveriş sitelerinde internet üzerinden alışveriş yapılması esnasında vergi de hesaplanarak eşya bedeli ile birlikte tahsil edilmektedir. Bu durumlarda gönderi muayene işlemlerinin yapılması sonrasında doğrudan kişiye teslim edilmekte, tahsil olunan vergi de gümrük idareleri hesaplarına yatırılmaktadır.

Posta veya hızlı kargo taşımacılığı yoluyla bir tüzel kişiye gelen ve ticari miktar ve mahiyet arz etmeyen, kıymeti 22 Avroyu geçmeyen eşyanın değeri üzerinden birinci fıkrada belirtilen oranlarda tek ve maktu bir vergi tahsil edilmektedir.

Yukarıda yer alan tek ve maktu verginin uygulanabilmesi için sözü edilen limitler dahilinde getirilen eşyanın brüt 30 kilogramı geçmemesi gerekir. Ayrıca diplomatik eşyanın posta veya hızlı kargo taşımacılığı yoluyla gelmesi halinde kıymet ve ağırlık sınırı uygulanmayacaktır.

2009/15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 112 ve 126. Maddelerine göre yukarıdaki kapsama giren gönderiler için diğer mevzuattan kaynaklanıp yerine getirilmesi öngörülen hükümler dikkate alınmaz. Şöyle ki posta yolu veya hızlı kargo yoluyla gelen kişisel kullanıma mahsus gönderi kıymetinin 30 Avroyu aşmaması halinde, ilgili mevzuatı gereğince alınması gereken izin ve belgeler (Ör: TAREX, gözetim, kontrol belgesi gibi) aranmayacak iken, gönderi değerinin 30 Avroyu aşması halinde gerekli yükümlülüklerin yerine getirilmesi gerekecektir.

Posta ve hızlı kargo yoluyla gönderilen eşyanın tek başına 30 Avroyu aşması halinde ise; ağırlığı bürüt 30 kilogramı aşmayan ve bedeli de 30-1500 Avro arasında olup kişisel kullanım için gelen, ticari miktar ve mahiyette olmayan eşya için hızlı kargo operatörleri detaylı beyan vererek işlemi gerçekleştirebilmektedir. Bu kapsamda eşyanın ithal vergilerinin ödenmesi ve diğer yükümlülüklerin yerine getirilmesi gerekmektedir. Eğer posta ve hızlı kargo yoluyla gelen eşyanın tek başına kıymetinin 1500 Avroyu aşması halinde ise yürürlükte olan ithalat vergilerine ilişkin oranlar uygulanacak ve eşyaların serbest dolaşıma giriş rejiminde aranılan diğer yükümlülüklerin yerine getirilmesi gerekecektir.

Dikkat edilmesi gereken hususlardan birisi de aynı gönderici tarafından Türkiye'deki bir alıcı adına gönderilen aynı konşimento muhteviyatı gönderilerin bir bütün teşkil ederek tamamının kıymeti birlikte dikkate alınacaktır. Diğer bir değişle; bir alıcı adına birden fazla gönderi aynı taşıma ile geldiğinde bu gönderilerin toplam kıymeti birlikte dikkate alınacaktır.

Bilinmesi gerekli bulunan hususlardan birisi de her türlü eşyanın posta ve hızlı kargo yoluyla getirilemeyeceğidir. Şöyle ki; tütün, alkollü ürün, cep telefonu, kozmetik ürünleri, takviye edici gıdalar/sporcu gıdaları (doktor raporu olup ilaç niteliğinde olanlar hariç) bu kapsamda yurda

getirilemeyecek ürünlerdir. Cep telefonuna bir istisna olarak; yurt dışına giden yolcuların IMEI numarası halihazırda kayıtlı olan cep telefonlarının yurt dışında kalması ve bu telefonların yolcunun gelişinden bir ay önce veya üç ay sonraki sürelerde posta veya hızlı kargo taşımacılığı yoluyla geri gönderilmesi durumunda, söz konusu telefonların IMEI numaralarının kayıtlı olduğunun “<https://www.turkiye.gov.tr/btk-imei-kaydet>” adresinden yapılacak sorgulama sonucu teyit edilmesi halinde teslim edilmesi mümkündür.

Posta veya hızlı kargo taşımacılığı yoluyla gelen çek ve nakit para posta idaresi ya da hızlı kargo firması tarafından basitleştirilmiş gümrük beyannamesine konu edilemez ve alıcısına teslim edilmeyerek rezerve odasında muhafaza altına alınır.

Hızlı kargo ve posta yoluyla gelen eşya için muafiyetin kullanımında sınırlama söz konusu olup, muafiyet her bir kişi için bir takvim ayında beş gönderi ile sınırlı olup gümrük idareleri bu sınırı uyulup uyulmadığını T.C. kimlik numarası üzerinden kontrol edebilmektedir.

Posta veya hızlı kargo taşımacılığı yoluyla gelen veya gönderilen eşyanın kıymetinin yetki limitleri dahilinde olup olmadığının tespitinde kargo ücreti dikkate alınmaz. Eşyanın kıymeti, ibraz edilen faturaya, satış fişine veya eşya bedelinin ödendiğine ilişkin belgeye göre belirlenir. Bu tür belge ibraz edilememesi veya ibraz edilen belgede kayıtlı kıymetin düşük bulunması halinde, eşyanın kıymeti gümrük müdürlüğünce belirlenir.

Eklenmesi gereken bir diğer husus ise; yolcunun yurtdışından yurda gelirken yanında getiremediği kişisel eşyasını kargo veya posta yoluyla getirtebilmesinin mümkün olup olmadığıdır. Yolcu beraberli kişisel eşya kapsamına nelerin girdiği 15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının Ek 9/B listesinde belirtilmiş olup, bu eşya yolcu beraberinde getirilebildiği gibi, yolcunun

gelişinden bir ay önce veya üç ay sonra kargo veya posta yoluyla getirilebilmektedir. Yolcunun yanında getiremediği ve kargo veya posta ile gönderdiği kişisel eşyasında 30 kg ağırlık veya kıymet limiti bulunmamakta olup herhangi bir vergi tahsil edilmemektedir. Kişisel eşyanın gümrük beyanı dahil tüm gümrük işlemlerine ilişkin faaliyetlerinin takip edilip sonuçlandırılmasında, posta idaresi ile Bakanlıkça belirlenen koşulları taşıyan hızlı kargo taşımacılığı yapan şirketler dolaylı temsilci olarak yetkili kılınmış olup, kişinin Türkiye'ye giriş yaptığı tarihi ispatlamak amacıyla pasaportu ile birlikte eşyayı getiren posta idaresi veya hızlı kargo firmasına müracaat etmesi gerekmektedir.

Sonuç

Posta ve hızlı kargo taşımacılığı, uluslararası ticaretin yanında ticari olmamakla birlikte kişisel kullanıma mahsus alışveriş için de teknolojik kolaylıklar sayesinde günden güne çok daha önemli bir yer ifade etmeye başlamıştır. Ancak, bu hızlı artış gümrük süreçlerini etkin ve güvenli bir şekilde yönetilmesini çok daha önemli hale getirmiştir. Gümrük işlemlerinin hızlı bir şekilde tamamlanması beklenirken mevzuat hükümlerinin de doğru bir şekilde uygulanması gerekmektedir. Mevzuatın doğru olarak yorumlanarak uygulanması bağlamında hem bireylerin hem de şirketlerin, gümrük işlemleri konusunda bilgi sahibi olması ve bu süreçleri doğru bir şekilde yönetmesi kritik bir öneme sahiptir.

Özellikle posta ve hızlı kargo yoluyla uluslararası e-ticaret siteleri üzerinden alış-veriş yapan kişiler, bu kapsamdaki ürünlerin kişisel kullanıma mahsus olduğunu, ticarete konu edilmemesi gerektiğini ve belirlenen limitler ve sınırlamalara uygun bir şekilde hareket edilmesi gerektiğini unutmamalıdır.